

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/13/2019
Identifikačné číslo spisu:	5310200593
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:5310200593.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. J., bývajúceho v J., právne zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, so sídlom v Dolnom Kubíne, Aleja slobody 1890/50, proti žalovanej C. J., bývajúcej v J., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 16C/258/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2018 sp. zn. 5Co/298/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. februára 2017 č. k. 16C/258/2013-743 žalobu žalobcu zamietol, druhým výrokom určil, že nehnuteľnosti uvedené v tomto výroku patria do podielového spoluvlastníctva žalobcu v podiele 1/2 a do podielového spoluvlastníctva žalovanej v podiele 1/2, tretím výrokom rozhodol, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, štvrtým výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť na účet súdu prvej inštancie titulom súdneho poplatku za vzájomnú žalobu 99,50 eur, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení okresný súd uviedol, že strany sporu uzavreli manželstvo vo C. ako štátni príslušníci bývalej ČSFR dňa M. a ich majetkové vzťahy sa spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky. Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) predmanželskú zmluvu, ani zmluvu o inventarizácii majetku nepoznal a nepozná ani v súčasnosti, preto tieto zmluvy uzavreté medzi sporovými stranami vyhodnotil ako absolútne neplatné. Tento záver k otázke aplikácie právneho poriadku vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v uznesení č. k. 5 Cdo 99/2011-485 zo dňa 27. februára 2013, ktorý je pre súd nižšej inštancie záväzný. Súd prvej inštancie uviedol, že spôsob nadobudnutia, či už čo do výlučného vlastníctva alebo do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) k veciam, je upravený kogentnými ustanoveniami zákona, ktoré ustanovujú, za akých podmienok vzniká konkrétny režim vlastníctva. Pokiaľ žalobca nepreukázal, že stavby nehnuteľností boli financované z jeho oddelených finančných prostriedkov bez čí len minimálnej časti prostriedkov použitých z BSM priamymi dôkazmi, samotné

prehlásenie žalovanej nemôže viesť k záveru, že žalobca sa stal výlučným vlastníkom nehnuteľností. Ak žalobca tvrdil, že predmetná nehnuteľnosť patrí do jeho výlučného vlastníctva, pretože boli na ňu použité jeho výlučné finančné prostriedky získané pred uzavretím manželstva, bolo jeho dôkaznou povinnosťou bez pochybností toto jeho tvrdenie preukázať. Neunesenie dôkazného bremena žalobcu znamená právny záver, že v zmysle ustanovenia § 143 OZ ide o vec získanú obidvoma manželmi počas trvania BSM, a preto patrí do BSM. Súd vzhľadom ku všetkým zisteným skutočnostiam, vykonaným dôkazom, ktoré hodnotil jednotlivo, i vo vzájomných súvislostiach, ustálil, že nehnuteľnosť patrí do BSM. Ďalej sa zaoberal tým, či došlo k jeho vyporiadaniu, aby mohla nastať zákonná domnienka o podielovom spoluvlastníctve. Z pripojených spisov sp. zn. 10C/432/2002 a 5C/282/2002 mal za preukázané, že ku dňu rozhodovania súdom o BSM žalobcu a žalovanej vyporiadané dohodou, ani rozhodnutím súdu nebolo. Túto skutočnosť strany napokon nenamietali. O trovách sporu rozhodol podľa § 255 ods. 1 v súlade s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku zákon č. 160/2015 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. marca 2018 č. k. 5Co/298/2017-795 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a rozhodol, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP, pričom výstižne a dostatočne odôvodnil, čo ho viedlo k vydaniu rozhodnutia a vysporiadal sa s rozhodujúcimi skutočnosťami. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Uviedol, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom odvolací súd v jednotlivostiach naň aj poukazuje. Odvolací súd na podporu správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie dodal ďalšie dôvody uvedené v bodoch 11. až 15. svojho rozsudku. S poukazom na skutkové okolnosti prejednávanej veci a vykonané dokazovanie sa stotožnil so súdom prvej inštancie, jeho postup považoval za plne v súlade so zákonom. Odvolací súd neuznal opodstatnenosť argumentov odvolateľa, na ktorých založil svoje odvolacie dôvody, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania dôvodil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. K výkladu zákonného ustanovenia o bezpodielovom vlastníctve manželov uviedol, že súdy nižšej inštancie mali právnu otázku zodpovedať tak, že stavba realizovaná na pozemkoch, ktoré žalobca nadobudol pred uzatvorením manželstva výlučne z prostriedkov, ktoré získal pred uzatvorením manželstva, do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu nepatrí, a z toho dôvodu s a fikcia v zmysle § 149 ods. 4 O Z nemôže v o vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam uplatniť. V rámci argumentácie poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 209/2012. Podľa dovolateľa v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu chýba logické vysvetlenie, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval, a to najmä pri otázke právneho posúdenia veci, keď súd arbitrárne rozhodoval o tom, že nehnuteľnosti, ktoré boli nadobudnuté výlučne z prostriedkov patriacich žalobcovi, patria do podielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej a nevzhladol dôvodnosť procesnej obrany a tvrdení žalobcu. Ako ďalší dovolací dôvod uviedol § 420 písm. f/ CSP, pretože podľa jeho názoru je rozsudok odvolacieho súdu nezákonný, arbitrárny, zmätočný a nedostatočne odôvodnený, pričom taktiež dovolateľ namietal aj vady v procese dokazovania v súvislosti s čestným prehlásením zo dňa 14. decembra 1995, predmanželskou zmluvou, zmluvou o inventarizácii majetku, ich vykonanie a vyhodnotenie ako dôkazov. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť, vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a priznať žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie

vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

7.1. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

7.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade žalobca prípustnosť dovolania odvodil o. i. z § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia

najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. V danom prípade dovolateľ vyvodil zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprel o pochybenie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) pri vykonávaní dokazovania, v hodnotení dôkazov a nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. V súvislosti s uvedenou námietkou dovolateľa o údajnom pochybení odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

15.1. V súvislosti s čestným prehlásením zo dňa 14. decembra 1995, predmanželskou zmluvou, zmluvou o inventarizácii majetku, ktorých vykonanie a vyhodnotenie ako dôkazov žalobca namietal vo svojom dovolaní, dovolací súd akcentuje, že s týmito sa vysporiadal už okresný súd vo svojom rozhodnutí, ktorého skutkové závery prebral odvolací súd a v bode 11. a 12. napádaného rozhodnutia zdôraznil správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Pokiaľ súd prvej inštancie alebo odvolací súd na to, aby ustálili skutkový stav, ktorý im umožňuje meritorne rozhodnúť, vykonajú iba časť navrhnutých dôkazov, konajú v rámci svojich kompetencií, pričom rozsah vykonaného dokazovania nie je závislý od vôle sporových strán. V opačnom prípade by okrem iného mohlo dochádzať k rozsiahlym prietahom v konaní, nakoľko by súd nemal oprávnenie odmietnuť ani vykonanie takých dôkazov, ktoré k ustáleniu skutkových okolností prejednávanej veci nevedú, dokonca ho maria. V danej veci odvolací súd považoval zistený skutkový stav pre potreby rozhodnutia tohto sporu za dostatočný. Takýto postup súdu je plne v súlade s jeho postavením v civilnom procese. Určujúcim kritériom je v takomto prípade ustálenie skutkového stavu pre rozhodnutie. Pokiaľ prvoinštančnému súdu a následne aj odvolaciemu súdu postačovali vykonané dôkazy na rozhodnutie vo veci, bolo plne v súlade so zákonom i logikou, keď ako dôvod pre zamietnutie žaloby uviedli neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcu. Podstatou inštitútov bremena tvrdenia a dôkazného bremena procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok, pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúceho súdu a nie strany konania. Nie každý dôkaz je spôsobilý zmeniť úvahy súdu smerom k posúdeniu sporu a do dôkaznej núdze sa môže procesná strana dostať, aj keď navrhne viacero dôkazov, ktoré ale nie sú relevantné pre rozhodnutie veci. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľa nedôvodná.

15.2. Pre úplnosť najvyšší súd upozorňuje, že (nielen) v súvislosti s uvedenou obsahovo zhodnou argumentáciou sa už najvyšší súd vysporiadal vo svojom zrušujúcom rozhodnutí č. k. 5 Cdo 99/2011-485 zo dňa 27. februára 2013. Na čo poukázal jednak súd prvej inštancie, ako aj krajský súd (bod 11.

odôvodnenia napádaného rozhodnutia).

16. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

16.1. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatury Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Je zrejmé, že súdom prvej inštancie obstarané skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natoľko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcu, vyjadrenie žalovanej k tomuto odvolaniu, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov sporových strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania s a s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalobcu (vznesenými a j v dovolaní). Žalobca preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený, pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatury ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

18. Na základe vyššie uvedeného žalobca v prejednávanej veci nepreukázal opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd jeho dovolanie v tejto časti podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

19. Dovolací súd pre úplnosť považuje ešte za potrebné dodať, že pri posudzovaní práva na spravodlivý proces je potrebné zohľadniť aj možnosť účastníka korigovať nesprávny postup súdu. Aj v prípade posudzovania „odňatia možnosti konať pred súdom“ podľa § 237 písm. f/ O.s.p. súd zohľadňoval procesnú zodpovednosť strán sporu. Podľa vtedajšej judikatúry dôvodom dovolania nemohlo byť akékoľvek odňatie možnosti konať pred súdom; súdna prax zaujala k tejto otázke zužujúci výklad. „Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993).“ V danom prípade vo svojom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) dovolateľ využil možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ale aj k tvrdeným procesným vadám, s ktorými sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

20. Dovolateľ ďalej prípustnosť dovolania odvodil z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a/ až c/ ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

23. V ustanovení § 421 CSP je výslovne zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

24. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej dovolateľom označenej právnej otázky súdu. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 2 Cdo 54/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

25. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

25.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo

k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

25.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

26. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) ako dôvod prípustnosti dovolania sa „viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky“ (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1382).

27. Dovolateľ, zastúpený advokátom, v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedol, že „(...) stavba realizovaná na pozemkoch, ktoré žalobca nadobudol pred uzatvorením manželstva výlučne z prostriedkov, ktoré získal pred uzatvorením manželstva, do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu nepatrí a z toho dôvodu sa fikcia v zmysle ustanovenia § 149 ods. 4 Obč. zák. nemôže vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam uplatniť.“ Pričom poukázal na odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 209/2012, ktoré prebralo závery z rozhodnutia NS ČSR sp. zn. Cpj 86/71 publikované pod sp. zn. R 42/72. K čomu dovolací súd poznamenáva, že uvedené nepredstavuje vymedzenie konkrétnej právnej otázky riešenej odvolacím súdom, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, ani vysvetlenie odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Bez čoho nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa.

28. V dovolateľom označenom rozhodnutí najvyššieho súdu z 26. októbra 2015 sp. zn. 3 Cdo 209/2012 išlo o právny spor o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, na ktorý sa vzťahovali v rozhodnutí citované zákonné ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 143, § 144, § 145 ods. 1 a 2, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a 3, § 150), v rozhodnutí zmieňovaná judikatúra (R 49/1978, R 42/1972, R 57/1979) a vo väzbe na ne boli v tomto rozhodnutí vyslovené závery vychádzajúce z konkrétnych okolností prejednávanej veci. Podstatné ale bolo to, že najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí neriešil aplikáciu § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka a z neho plynúcu nevyvrátiteľnú právnu domnienku o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva spôsobom uvedeným v tomto ustanovení, čo dovolateľ namieta a spochybňuje, ale právnu otázku jasne nevymedzuje (nenastoluje). Otázka aplikovateľnosti ustanovenia § 149 ods. 4 OZ, vrátane jeho interpretácie na konkrétny prípad, nepredstavuje odklon od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu.

29. K uvedenému dovolací súd dodáva, že pokiaľ dovolateľ uvádzal, že „stavba realizovaná na pozemkoch, ktoré žalobca nadobudol pred uzatvorením manželstva výlučne z prostriedkov, ktoré získal pred uzatvorením manželstva, do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu nepatrí (...)“, vyjadril tým svoj zásadný nesúhlas s právnym názorom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) ohľadom ich záveru o neunesení dôkazného bremena dovolateľom ako žalobcom a nepreukázaní, že predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým sa domáhal určenia vlastníctva, nadobudol výlučne zo svojich finančných prostriedkov získaných pred manželstvom, a že pri uzatváraní zmluvy o kúpe nehnuteľností, ako aj pri následných krokoch vedúcich k zhotoveniu stavby, nemal úmysel tieto nadobudnúť do BSM, ale len do svojho výlučného vlastníctva. Uvedený záver súdov nižších inštancií bol výsledkom procesu

komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnemu záveru a prijatiu ich rozhodnutia o zamietnutí žaloby žalobcu. Pokiaľ teda dovolateľ namietal nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie), touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Ako bolo už vyššie uvedené, len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobného nároku, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP. Dovolateľ tak uplatnený dovolací dôvod nevymedzil spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. nevymedzil právnu otázku, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

30. Dovolací súd na záver považuje za potrebné pripomenúť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porovnaj ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

31. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že ani prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uplatneného dovolateľom nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalobcu aj v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f/ CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

32. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.